

Prima instanță: Judecătoria Centru, mun. Chișinău (jud. A. Catană)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Corolevschi, S. Arnăut, N. Traciuc)
Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție
(jud. T. Vieru, G. Stratulat, V. Arhip, S. Filincova, Iu. Cimpoi)

Î N C H E I E R E

28 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând cererile de revizuire depuse de Chirinciuc Valentin și de către Pojoga Ecaterina, reprezentată de avocatul Arhiliuc Ion,

împotriva deciziei din 30 ianuarie 2008 a Curții Supreme de Justiție prin care a fost respins recursul declarat de către Chirinciuc Valentin și Pojoga Ecaterina și menținută decizia din 08 mai 2007 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza civilă intentată la cererea lui Roșcovan Anatol împotriva Ecaterinei Pojoga, lui Ciobanu Anatol, Parascoviei Enițkaia și lui Chirinciuc Valentin cu privire la declararea nulității a contractelor de vânzare-cumpărare,

c o n s t a t ă:

La 09 decembrie 2003, Anatol Roșcovan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ecaterinei Pojoga, lui Anatol Ciobanu, Parascoviei Enițkaia și lui Valentin Chirinciuc cu privire la declararea nulității a contractelor de vânzare-cumpărare.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 14 februarie 1996 și 13 martie 1996, întru executarea încheierii instanței de judecată a sectorului Centru mun. Chișinău din 14 februarie 1996 cu privire la sechestrarea averii, au fost întocmite procesele-verbale și actele de aplicare a sechestrului asupra casei de locuit, automobilului, mobilei, tehnicii de uz casnic, etc., aflate pe str. I. Nistor 30, mun. Chișinău.

Actele de aplicare a sechestrului asupra averii au fost transmise împreună cu averea enumerată spre păstrare pârâtei Ecaterina Pojoga, până la adoptarea unei hotărâri irevocabile de către instanțele de judecată cu privire la partajarea averii.

Prin decizia irevocabilă a Curții de Apel al Republicii Moldova din 23 ianuarie 2003 a fost partajată averea lor comună, reclamantului s-a atribuit 1/3 cotă-parte din casă în natură, iar pârâtei Ecaterina Pojoga 2/3 cotă-parte din casă.

Pe parcursul executării deciziei menționate s-a depistat faptul că pârâta

Ecaterina Pojoga și ceilalți pârâți au înstrăinat ilicit, în câteva etape casa de locuit sechestrată la 14 februarie 1996.

Casa de locuit nu a fost dată în exploatare și din acest motiv, ea a fost înstrăinată ca teren pentru construcție locativă cu suprafața de 0,045 ha și bunuri mobile (materiale de construcție).

A mai indicat că, conform informației parvenite de la Oficiul cadastral teritorial Chișinău s-a stabilit că, imobilul sechestrat, terenul cu suprafața de 0,045 ha inițial a fost înregistrat pe numele Ecaterinei Pojoga în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 21 februarie 2001, apoi vândut lui Anatol Ciobanu în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 1231 din 23 decembrie 2002. Ulterior, Anatol Ciobanu a baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 998 din 17 martie 2003 a vândut imobilul Parascoviei Enițkaia, în prezent casa litigioasă este înregistrată pe numele lui Valentin Chirinciuc în baza contractului de vânzare-cumpărare din 03 iulie 2003.

În viziunea reclamantului contractele de vânzare-cumpărare a terenului și materialelor de construcție sunt ilegale, din motiv că au fost încheiate contrar prevederilor art. art. 228, 232, 233 Cod civil, și ca urmare este evident faptul intenției premeditate de tănuire de către pârâți a situației reale a imobilului litigios asupra căruia a fost instituită interdicție de către instanța de judecată până la partajarea lui.

În fața instanțelor de judecată Anatol Roșcovan a solicitat să fie recunoscute nule contractele de vânzare-cumpărare nr. 1231 încheiat la 23 decembrie 2002 între Ecaterina Pojoga și Anatol Ciobanu, nr. 998 încheiat la 17 martie 2003 între Anatol Ciobanu și Parascovia Enițcaia și contractul încheiat la 03 iulie 2003 între Parascovia Enițkaia și Valentin Chirinciuc, cu aducerea părților în poziția inițială.

Prin hotărârea Judecătoria Centru, mun. Chișinău din 31 martie 2006 acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 mai 2007 a fost admis apelul declarat de către Anatol Roșcovan, casată hotărârea primei instanțe și emisă o hotărâre nouă cu privire la admiterea acțiunii.

Au fost anulate ca ilegale contractele de vânzare-cumpărare nr. 1231 din 23 decembrie 2002, încheiat între Ecaterina Pojoga și Anatol Ciobanu, nr. 998 din 17 martie 2003 încheiat între Anatol Ciobanu și Parascovia Enișkaia și contractul de vânzare-cumpărare încheiat la 03 iulie 2003 între Parascovia Enițcaia și Valentin Chirinciuc cu aducerea părților în poziția inițială.

A fost încasat de la Ecaterina Pojoga în beneficiul lui Anatol Ciobanu suma de 40 789 lei obținută în baza tranzacției, ce constituie materialele de construcție și suma de 11 202 lei ce reprezintă prețul terenului pentru construcție locativă cu suprafața de 0,0450 ha.

A fost încasat de la Anatol Ciobanu în beneficiul Parascoviei Enițkaia suma de 40 789 lei, costul materialelor de construcție și 11 202 lei ce reprezintă prețul terenului pentru construcție locativă cu suprafața totală de 0,0450 ha.

A fost încasat de la Parascovia Enițcaia în beneficiul lui Valentin Chirinciuc suma de bani obținută în baza tranzacției 40789 lei, ceia ce constituie materialele de construcție și 14 202 lei ce reprezintă prețul terenului pentru construcție locativă cu suprafața totală de 0,0450 ha.

La 11 iulie 2007, Valentin Chirinciuc a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu

menținerea hotărârii primei instanțe.

Recurentul Valentin Chirinciuc, în motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța a aplicat eronat normele de drept material și a încălcat normele de drept procedural, nu a apreciat obiectiv probele administrate în cadrul dezbaterilor judiciare prin ce i-a fost lezat dreptul lui de proprietate privată asupra casei de locuit și terenului aferent, deoarece Ecaterina Pojoga nu a înstrăinat nici o casă, dar materialele de construcție și terenul de pământ care sunt cu totul alte obiecte. Instanța de apel cu încălcarea prevederilor Codului de procedură civilă a examinat un nou apel a lui Anatol Roșcovan, care nu a solicitat repunerea apelului în termen și nu a lichidat neajunsurile indicate de instanță, fiindu-i restituit apelul.

La 06 septembrie 2007, Ecaterina Pojoga s-a alăturat la recursul declarat de către Valentin Chirinciuc, solicitând casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Recurenta, Ecaterina Pojoga, în motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel deoarece instanța de apel la emiterea deciziei a aplicat greșit normele de drept material și procedural și anume instanța de apel a examinat noul apel declarat de către Anatol Roșcovan depus în afara termenului legal, ultimul nu a lichidat neajunsurile indicate de către instanță, prin ce i s-a restituit apelul la 23 noiembrie 2006. Instanța nu a dat o apreciere cuvenită probelor administrate la actele pricinii, ea a înstrăinat terenul de pământ ce-i aparține ei cu drept de proprietate și materialele de construcție și nu casă, iar în urma tranzacțiilor de vânzare-cumpărare Valentin Chirinciuc este cumpărător de bună credință a materialelor de construcție și a terenului, cu atât mai mult că ultimul și-a construit casa pe care a dat-o în exploatare la 25 mai 2004. Consideră că instanța de apel la examinarea apelului declarat de către Roșcovan Anatol a depășit limitele judecării apelului.

Prin decizia din 30 ianuarie 2008 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de către Chirinciuc Valentin și Pojoga Ecaterina și menținută decizia din 08 mai 2007 a Curții de Apel Chișinău.

La 28 februarie 2008, Pojoga Ecaterina a depus o cerere de revizuire împotriva deciziei din 30 ianuarie 2008 a Curții Supreme de Justiție, solicitând casarea acesteia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

La 12 martie 2008, Chirinciuc Valentin a depus o cerere de revizuire împotriva deciziei din 30 ianuarie 2008 a Curții Supreme de Justiție, solicitând casarea acesteia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Prin încheierea din 12 mai 2008 a Curții Supreme de Justiție cererile de revizuire depuse de Chirinciuc Valentin și Pojoga Ecaterina au fost respinse ca inadmisibile.

La 19 iunie 2020, Chirinciuc Valentin a depus o cerere de revizuire împotriva deciziei din 30 ianuarie 2008 a Curții Supreme de Justiție, solicitând casarea acesteia și reexaminarea cauzei în ordine de recurs.

În motivarea cererii de revizuire a indicat că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat la 19 mai 2020 hotărârea în cauza Pojoga v. Republica Moldova, prin care a constatat încălcarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, și anume încălcarea art. 6 § 1 și art. 1 din Protocolul nr 1 al Convenției. La fel, prin hotărârea menționată, Curtea a inițiat a procedură de reglementare pe cale amiabilă

în cauza respectivă.

În viziunea revizuentului încălcările pot fi remediate doar prin anularea hotărârilor și anume a deciziei din 30 ianuarie 2008 a Curții Supreme de Justiție și a deciziei din 08 mai 2007 a Curții de Apel Chișinău.

La 19 iunie 2020, Pojoga Ecaterina, reprezentată de avocatul Arhiliuc Ion, a depus o cerere de revizuire împotriva deciziei din 30 ianuarie 2008 a Curții Supreme de Justiție, solicitând recunoașterea expresă violării drepturilor fundamentale a Ecaterinei Pojoga, casarea acesteia și a deciziei din 08 mai 2007 a Curții de Apel Chișinău cu menținerea hotărârii primei instanțe, precum și încasarea de la Roșcovan Angela, succesorul lui Roșcovan Anatol, a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de revizuire a indicat că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat la 19 mai 2020 hotărârea în cauza Pojoga v. Republica Moldova, prin care a constatat încălcarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, și anume încălcarea art. 6 § 1 și art. 1 din Protocolul nr 1 al Convenției.

Studiind materialele dosarului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră cererile de revizuire sunt întemeiate și urmează a fi admise din considerentele ce urmează.

Codul de procedură civilă prevede că, revizuirea unei hotărâri se cere pentru înlăturarea consecințelor grave ale încălcărilor constatate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, consecințe care continua sa existe, produc efecte si nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii. În prezenta speță, toate aceste condiții sunt îndeplinite.

Din materialele cauzei se atestă că, prin decizia din 30 ianuarie 2008 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de către Chirinciuc Valentin și Pojoga Ecaterina și menținută decizia din 08 mai 2007 a Curții de Apel Chișinău.

Ca urmare a pronunțării acestei decizii revizuenții s-au adresat cu o plângere Curții Europene a Drepturilor Omului, invocându-se încălcarea de către statul Republica Moldova în privința sa, a art. 6 § 1, și art. 1 din Protocolul nr.1 din Convenție, prin efectele generate de această decizie.

Prin hotărârea din 19 mai 2020 în cauza Pojoga v. Republica Moldova, Curtea a constatat încălcarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, și anume încălcarea art. 6 § 1 și art. 1 din Protocolul nr 1 al Convenției. La fel, prin hotărârea menționată, Curtea a inițiat a procedură de reglementare pe cale amiabilă în cauza respectivă.

Efectele hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului prin care se constată violarea de către instanțele naționale a drepturilor omului, consfințite în Convenție, cu ocazia pronunțării hotărârilor rămase irevocabile după epuizarea tuturor căilor de atac prevăzute de legislația națională - operează asupra acestor hotărâri prin intermediul căii de atac extraordinare a revizuirii prevăzută de articolul 449 din Codul procedură civilă.

Art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă stabilește că, revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.

În temeiul prevederilor art. 447 lit. a), art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă, părțile - Chirinciuc Valentin și Pojoga Ecaterina au depus cerere de revizuire,

întrucât Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că, ei au pierdut o hotărâre definitivă favorabilă lor, în rezultatul admiterii de către Curtea de Apel Chișinău a apelului lui Roșcovan Anatol depus cu întârziere de opt luni după pronunțarea hotărârii primei instanțe, deși s-a constatat că el cunoștea despre emiterea hotărârii nu mai târziu de aprilie 2006.

Curtea a concluzionat că, instanțele naționale au încălcat principiul securității raporturilor juridice și dreptul lui Chirinciuc Valentin și Ecaterinei Pojoga la un proces echitabil precum și au admis o ingerință în dreptul lor la respectarea bunurilor sale.

Curtea Europeană în jurisprudența sa a notat că, principiul conform căruia Convenția urmărește protejarea unor drepturi care nu sunt teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective, că respectarea dreptului la un proces echitabil și a principiului securității raporturilor juridice cere ca nicio parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive și executorie, doar cu scopul de a obține o reexaminare a cauzei și o nouă hotărâre judecătorească.

Astfel, prin menținerea unei decizii a instanței de apel prin care a fost examinat și admis un apel depus peste termen, fără a ține cont de obligația instanței de apel, din oficiu, de a verifica respectarea termenului depunerii cererii de apel, instanța a admis încălcarea dispoziției art. 6 § 1 din Convenție. Iar, în fine, Chirinciuc Valentin și Ecaterina Pojoga nu au beneficiat de o examinare corectă în fața Curții Supreme de Justiție.

Reținând constatarea printr-o hotărâre a Curții Europene a Drepturilor Omului a încălcărilor admise de către instanțele naționale prin hotărârea supusă revizuirii, a cărei efecte grave continuă să se producă și în prezent, se atestă că aceste efecte nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii respective.

Instanța de revizuire evidențiază că, aspectele redade supra impun inevitabil admiterea cererilor de revizuire, cu reținerea cauzei în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinare în ordine de recurs a recursurilor depuse de Chirinciuc Valentin și Ecaterina Pojoga.

Or, atunci când Curtea constată că un reclamant nu a avut parte de un proces echitabil în instanțele naționale, redeschiderea procedurii de recurs cu respectarea cerințelor prevăzute de art. 6 § 1 din Convenția este obligatorie pentru înlăturarea consecințelor grave ale încălcărilor constatate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Cu privire la solicitarea Ecaterinei Pojoga, reprezentată de avocatul Arhiliuc Ion, cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată constituite din cheltuieli pentru asistența juridică, instanța de revizuire ținând cont de faptul că recursul urmează a fi reținut pentru examinarea fondului acestuia, de faptul că la momentul examinării cererilor de revizuire de către revizuent nu au fost prezentate probe suficiente în privința acestei solicitări, va lăsa fără examinare cerința menționată. Acest lucru în nici o măsură nu o privează pe Pojoga Ecaterina de dreptul de a pretinde încasarea acestor cheltuieli pe parcursul examinării prezentei cauze sau într-un proces separat.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererile de revizuire, a constata încălcarea dreptului lui Chirinciuc Valentin și Ecaterinei Pojoga garantate de art. 6 § 1, și de art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenție, a casa decizia Curții Supreme de Justiție din 30 ianuarie 2008 și a reține cauza civilă în instanța de recurs, pentru

examinarea cererii de recurs.

În conformitate cu art. 269-270, art. 449 lit. h), art. 452 și art. 453 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se admit cererile de revizuire depuse de Chirinciuc Valentin și de către Pojoca Ecaterina, reprezentată de avocatul Arhiliuc Ion.

Se casează decizia din 30 ianuarie 2008 a Curții Supreme de Justiție.

Se reține prezenta cauză civilă în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinarea recursului declarat de către Chirinciuc Valentin și Ecaterina Pojoga împotriva deciziei din 08 mai 2007 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu